

Murat Çetinkaya, a török jegybank új elnökének portréja

2016. április 20.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Murat Çetinkaya, a török jegybank új elnöke

Murat Çetinkaya 1976-ban született a törökországi Çorluban, Tekirdağ tartományban.¹ Jelenleg a török jegybank (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Central Bank of the Republic Turkey) elnöke, amely pozíciót 2016. április 20. óta tölti be. Jegybankelnöki mandátuma öt évre szól.

A jegybank előző elnöke, dr. Erdem Başçı megbízatása 2016. április 19-én járt le. Başçı Törökország OECD nagykövete lesz.

1. kép: Murat Çetinkaya, a török jegybank új elnöke

Tanulmányai

Çetinkaya Tekirdağban járt középiskolába, felsőfokú tanulmányait pedig az isztambuli Boğaziçi Egyetemen végezte, ahol politológiát, nemzetközi kapcsolatokat és szociológiát tanult. A posztgraduális képzést ugyanezen az egyetemen végezte, jelenleg doktori disszertációját írja nemzetközi pénzügyi, közgazdaságtani és politikai témában.²

Szakmai karrierje

Çetinkaya másfél évtizede dolgozik a bankszektorban; pályafutását egy kisebb iszlám banknál, az **Albaraka Türk banknál** kezdte, ahol több különböző pozíciót töltött be a nemzetközi banki, illetve treasury területeken. 2003-ban csatlakozott a félig állami tulajdonban lévő **Halkbankhoz**, ahol előbb a Nemzetközi banki és strukturált pénzügyi főosztály vezetője, majd a Nemzetközi banki és befektetői kapcsolatokért felelős vezérigazgató-helyettes volt. Ebben az időszakban a Halkbank több leányvállalatánál (pl. a Halk Investment-nél) volt igazgatósági tag. 2008-tól a **Kuveyt Türk bank** treasury, nemzetközi banki és befektetési banki tevékenységért felelős igazgató-helyettese volt, majd 2012 júniusában kinevezték a **török jegybank alelnökének**. Erdem Başçı jegybankelnöki mandátumának 2016. április 19-i lejáta után Çetinkaya-t nevezték ki a **jegybank új elnökének**.

Jegybankelnöki kinevezésének körülményei és fogadtatása, politikai háttere

Sokáig kétséges volt, hogy meghosszabbítják-e az előző elnök, Erdem Başçı öt éves mandátumát, vagy pedig új jegybankelnököt neveznek ki, és ez bizonytalanságot okozott a török pénzügyi piacokon. Számos név felmerült,³ de végül több körös egyeztetést követően **Ahmet Davutoğlu** miniszterelnök 2016. április 11-én bejelentette, hogy április 20-tól Murat Çetinkaya akkori alelnök

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Murat_%C3%87etinkaya

² <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tcmb/en/tcmb/en/main+page+site+area/decision+making/murat+cetinkaya>

³ <https://fronteranews.com/news/emerging-europe/turkeys-central-bank-new-chief/>

lesz az új jegybankelnök. A bejelentést megelőzően a miniszterelnök Recep Tayyip Erdoğan köztársasági elnökkel is egyeztetett, és a kormány is jóváhagyta az új jegybankelnök kinevezését.

Az új jegybankelnökről szóló bejelentést optimista és kételkedő reakciók egyaránt kísérték. A Reuters által megkérdezett szakértők közül Timothy Ash, a Nomura stratégiai tanácsadója például „kompromisszumos jelöltnek” nevezte Çetinkaya-t, aki a köztársasági elnök és a kormány érdekeit szolgálja, valamint hozzátette, hogy ha a jegybankelnök-jelöltek körül nyílt vita alakult volna ki, akkor az még nagyobb bizonytalanságot eredményezett volna a piacokon.⁴ **Sok elemző viszont azt várja, hogy az új, a köztársasági elnökhöz közel álló jegybankelnök a kamatpolitikában jobban előtérbe helyezi majd a gazdaság élénkítését szolgáló szempontokat, és kamatcsökkentést fog végrehajtani.** Çetinkaya várható kinevezésének hírére a török líra először enyhén esett a dollárral szemben, aztán az azt követő napokban újra erőre kapott, majd ismét csökkent az árfolyam.⁵

2. ábra: a török líra árfolyamának alakulása az elmúlt egy hónapban a dollárhoz viszonyítva

A leköszönő jegybankelnök, Erdem Başçı és az államfő között többször feszültséget okozott, hogy Başçı nem volt hajlandó kamatot csökkenteni, és ragaszkodott az ortodox közgazdaságtani elméletekhez, míg Erdogan a lehető legalacsonyabb kamatlábat preferálja.⁶ A Bloomberg hírügynökség török tudósítója úgy véli, hogy mostantól nem az lesz a kérdés, hogy a török jegybank csökkenti-e a kamatlábat, hanem az, hogy milyen mértékben.⁷ A FronteraNews és a Bloomberg szerint a jegybankárok közül a török jegybankelnök van az egyik legnehezebb helyzetben, mert egyszerre kell megfelelnie az Erdogan oldaláról érkező nyomásnak a kamatcsökkentést illetően, ugyanakkor meg kell őriznie a jegybank függetlenségét, különben elveszítheti azon külföldi befektetők bizalmát, akik több mint 82 milliárd dollár értékben birtokolnak török részvényeket és kötvényeket.⁸

Helyi források szerint Murat Çetinkaya baráti kapcsolatokat ápol Berat Albayrakkal, a török energiaügyi és természeti erőforrásokért felelős miniszterrel, aki Erdogan lányának férje. Çetinkaya-t a jegybankon belül leginkább dr. Ahmet Faruk Aysan⁹ támogatja, aki 2011 óta tagja jegybank Igazgatóságának és Monetáris Politikai Bizottságának.¹⁰

⁴ <http://www.hurriyetdailynews.com/pm-picks-deputy-governor-cetinkaya-as-turkeys-next-central-bank-chief-officials.aspx?pageID=238&nID=97629&NewsCatID=344>

⁵ <http://www.x-rates.com/graph/?from=USD&to=TRY&amount=1>

⁶ <https://fronteranews.com/news/emerging-europe/turkeys-central-bank-new-chief/>

⁷ <http://www.bloomberg.com/news/articles/2016-04-18/question-is-no-longer-if-turkey-will-cut-rates-it-s-how-much>

⁸ <http://www.bloomberg.com/news/articles/2016-04-19/turkey-s-basci-exits-one-of-the-toughest-jobs-in-central-banking>

⁹ <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tcmb+en/tcmb+en/main+page+site+area/decision+making/ahmet+faruk+aysan>

¹⁰ A források török állampolgárok.

Első jegybankelnöki intézkedése: kamatcsökkentés¹¹

A török jegybank Monetáris Politikai Bizottsága 2016. április 20-án, Murat Çetinkaya beiktatása napján tartott ülést, és az elemzői várakozásoknak megfelelően

- 10,5 százalékról 10 százalékra csökkentette a kamatfolyosó felső határát jelentő egynapos jegybanki hitel kamatlábát;¹²
- a hitelfelvételi kamatlábat változatlan, 7,25 százalékos szinten hagyta;
- az egyhetes repo kamatlábat változatlan, 7,5 százalékos szinten hagyta;
- a 16.00 és 17.00 óra között alkalmazandó kamatlábak közül a hitelfelvételi kamatlábat változatlan, 0 százalékos szinten hagyta, a hitelnyújtási kamatlábat pedig 12 százalékról 11,5 százalékra csökkentette.

A jegybank által kiadott sajtóközlemény szerint a **külső és belső tényezők egyaránt támogatták a kamatcsökkentést**: az elmúlt időszakban tovább csökkent a globális volatilitás, javultak a globális pénzügyi feltételek, a kereskedelem és a fogyasztói hitelezés kedvező alakulásának köszönhetően javult Törökország folyó fizetési mérlege, az EU továbbra is megfelelő piacot jelent a török export számára, az infláció pedig jelentősen csökkent Törökországban (elsősorban a feldolgozatlan élelmiszerek árának csökkenése miatt). A jövőbeni monetáris politikai döntések az infláció alakulásától függenek, de az inflációs várakozások, az árképzési gyakorlat és az inflációt befolyásoló egyéb tényezők alapján továbbra is indokolt a szigorú monetáris politika fenntartása.¹³

Az újonnan kinevezett jegybankelnök intézkedései a Wall Street Journal szerint megfelelnek az elemzők elvárásainak,¹⁴ bár voltak olyan szakértők, például Yigit Bulut, Erdogan elnök tanácsadója, aki 75 bázispontos kamatcsökkentést várt.¹⁵ Többen azonban arra figyelmeztetettek, hogy a stabilizálódó török líra és a csökkenő inflációs ráta ellenére az 50 bázispontnál nagyobb mértékű kamatvágás esetén felmerülhetett volna a gyanú, hogy a jegybank politikai nyomás alá került.¹⁶ Ugyanakkor a gazdasági miniszter, Mustafa Elitas nemtetszésének adott hangot, mert véleménye szerint nem ment elég messzire a jegybank: *„Azt vártam, hogy a jegybank izgalmas lépést tesz, és növeli a beruházási kedvet, de ez nem történt meg.”* – idézte a minisztert a török média. A bejelentést követően a líra erősödött, és volt, ahol ismét 2,8 lírán váltották a dollárt és 3,1 lírán az eurót.¹⁷

¹¹ <http://www.middle-east-online.com/english/?id=76437> és

<http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tcmb+en/tcmb+en/main+menu/announcements/press+releases/2016/ano2016-15>

¹² Sokak meglepetésére még Başı elnöksége alatt, 2016. március 23-án is történt egy kamatcsökkentés.

¹³ <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tcmb+en/tcmb+en/main+menu/announcements/press+releases/2016/ano2016-15>

¹⁴ <http://www.wsi.com/articles/turkeys-central-bank-chief-cuts-key-rate-in-inaugural-move-1461152599>

¹⁵ <http://vittoriodarold.blog.ilssole24ore.com/2016/04/19/turchia-il-nuovo-governatore-murat-cetinkaya-alla-prova-dei-tassi/>

¹⁶ <http://www.middle-east-online.com/english/?id=76437>

¹⁷ <http://www.middle-east-online.com/english/?id=76437>